

A MAGYAR NÉPKÖLTÉS

2. OSZTÁLY
MAGYAR NYELV

NÉPKÖLTÉS?

Mi a népköltés valójában?

A népköltés mindaz, amit a nép költött és költ.

A népköltés nem egészen ugyanolyan mint az irodalmi vagy műköltés.

A nép átveszi az irodalom költői termését válogatás nélkül, jót, rosszat vegyest.

Mi történik ily esetben?

Az történik, hogy a nép többé-kevésbé módosítja az átvett szöveget, hol megrövidíti, hol megtoldja-foldja, hol csak egyes részei helyébe tesz újat, neki tetszőt.

PÉLDA...

Nézzük pl. Petőfinek ismert kis dalát:

„Juhász legény, szegény juhász legény,
Tele pénzzel ez a kövér erszény.”

A nép így dalolja:

„Juhász legény, szegény juhász legény,
Tele pénzzel *itt van* ez az erszény.”

NÉPDALOK

- A **magyar népdal** a magyar népzene legősibb formája.
- Népi és emberi érzelmeket, gondolatokat testesít meg, fejez ki.
- Szerzőiket nem ismerjük, a legtöbbjük nemzedékről nemzedékre szállva, szójhagyomány útján keresztül maradt ránk.
- Népdalnak tekintjük azokat a dalokat is, melyeket eredetileg ismert szerző írt, de a nép „befogadta”: szöveg- és dallamváltozatokat formált belőle.

NÉPMESÉK

- A **népmese** a szóbeli költészet legnagyobb csoportjainak egyike, évszázadok során létrejött és alakult történet, aminek mondanivalója valami általános, örök érvényű igazság
- A népmesék számos szállal kapcsolódnak az őket alkotó társadalomhoz, az adott világhoz, hiedelemvilághoz.

MAGYAR NÉPKÖLTÉS

OLVASÓKÖNYV: 7. OLD

Elment a madárka,
üres a kalitka,
mind azt fújdogálja,
visszajő tavaszra.

Ha tavaszra nem jő,
búzapirulásra,
de ha akkor sem jő,
tudom, sohasem jő.

BESZÉLGESSÜNK

- Hány versszakból áll a költemény?
- Hány sorosak a versszakok?
- Miről szól a vers?
- Ki szerepel a költeményben?
- Milyen hangulatot idéz?
- Milyen időintervallumot dolgoz fel a vers? Milyen évszakok szerepelnek benne?
- Ki várja a madárkát?
- Miért mehetett el?
- Vidám vagy szomorkás a vers?

VÁLTOZATOK

Elment a madárka, üres a kalicka
Azt üzente vissza, visszajő tavaszra
Ha tavaszra nem jő, búzafirulásra
Ha még akkor sem jő, tudd meg sohasem jő

Madárkám, madárkám, csináltatok néked
Gyémántból kalickát, ezüsből padlócskát
Én es adok néked zsemlyecipót enned
Zsemlyecipót enned, muskotárbort innod

Nem szoktam, nem szoktam kalickában lakni
Kalickában lakni, padlócskán sétálni
Muskotárbort inni, zsemlyecipót enni,
Csak szoktam, csak szoktam zöld erdőben járni
Zöld erdőben járni, fenyőmagot enni
Fenyőmagot enni, gyöngyharmatot inni

VÁLTOZATOK

Elment a madárka, üres a kalitka,
azt üzente vissza visszajő tavaszra.

Ha tavaszra nem jő, búzafirulásra.

Ha akkorra sem jő, szőlőlágyulásra.

Ha még akkor sem jő, tudd meg sohasem jő.

VÁLTOZATOK

Elment a madárka,
üres a kalitka.

S azt üzente vissza,
visszajő tavaszra.

S azt üzente vissza,
visszajő tavaszra.

S ha tavaszra nem jó,
búzapirulásra.

S ha még akkor sem jó,
szőlőlágyulásra.

S ha még akkor sem jó,
tudd meg sohasem jó.

MŰKÖLTÉSZET? NÉPKÖLTÉSZET?

„Fenn a madárlesen ülök
És újmadáruul füttyögök
Leplezni cseppet sem tudom
Enyhe ember-akcentusom,...”

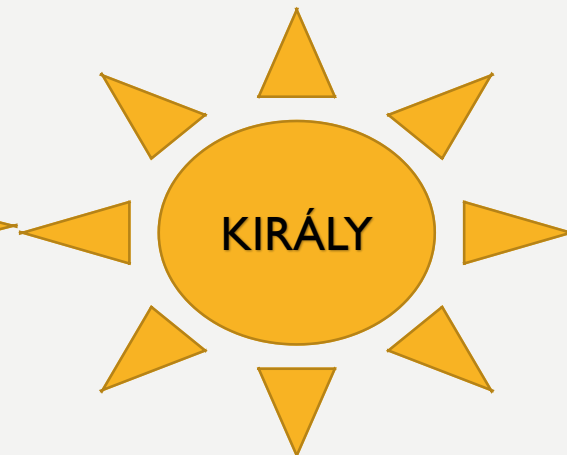
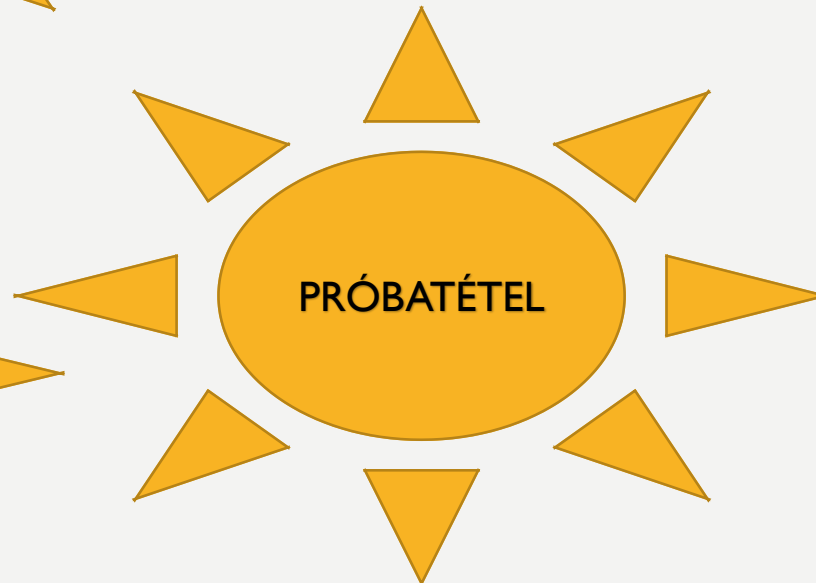
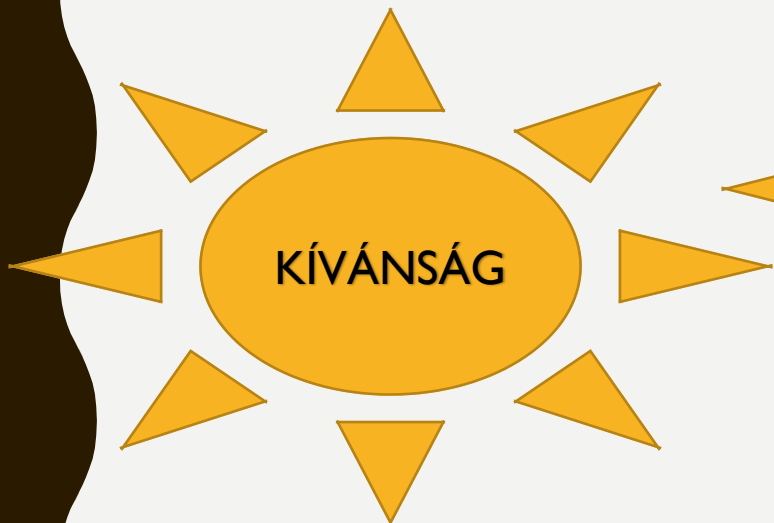
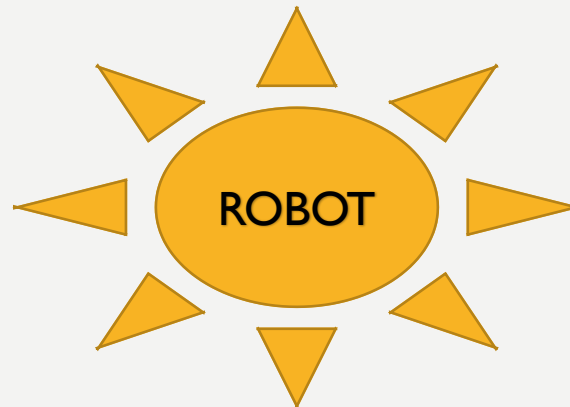
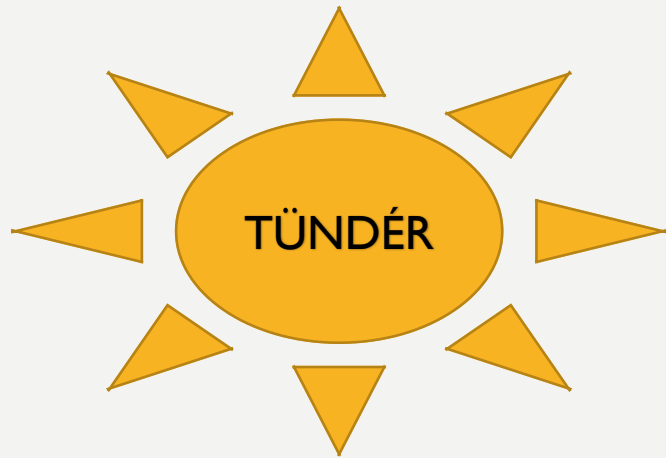
„Valamennyit ugrik éltében a szarka,
Valahányat billent annak tarka farka,
Valahány szarkának farka tolla tarka,
Oly sokáig tartson a szerencse
marka!,...”

„Bort, búzát, békességet,
fát, füvet, feleséget,
diót, disznót, derelyét,
pénzt, paripát, pecsenyét,
ebben az új esztendőben!,...”

„Sokat arattam a nyáron,
Keveset háltam az ágyon:
Hol erdőben, hol mezőben,
Hol a tarló közepében.,...”

„Egyszer régen az írkámon,
Született egy ákombákom.
Hát egyszer csak látom, látom:
Két lábra áll az irkámon,...”

MUTASS RÁ AZOKRA A SZAVAKRA, MELYEKRŐL A NÉPKÖLTÉS JUT ESZEDBE!

MI A TE FELADATOD?

Olvasd el többször a verset!

Hallgasd meg népdal formájában!

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

